

دستور اخراج سفرای ۱۰ کشور از ترکیه، واکنش اروپا و آمریکا را برانگیخت؛

شلوغ کاری سیاسی به سبک اردوغان!

فرشاد گلزاری

اعدام‌ها بلاعوه مفتوح بودن پرونده قتل جمال خاشقجی به دستور محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان از زمان آمدن بایدن بارها مورد عتاب و خطاب قرار گرفته‌اند. از سوی دیگر ایالات متحده در این رهگذر سعی کرده تا نقش‌های زیادی به قطر یا امارات در تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی بدهد که این به معنای کنار گذاشتن عربستان از برخی مسائل و پرونده‌ها است. در این میان کشورهای دیگری مانند ایران هم در فهرست سیاست‌های جدید دموکرات‌های کاخ سفید قرار گرفتند که محوریت بر جام‌ومذکرات هسته‌ای بود. پاکستان هم به دلیل حضور در پرونده افغانستان به نوعی برای ایالات متحده از شمنند به حساب می‌آید و حالا به نوعی در کانون توجه واشنگتن قرار دارد. چین و روسیه هم در اولویت اول آمریکایی‌ها در عرصه سیاست خارجی به شمار می‌روند اما واقعیت این است که یک کشور از زمان اعلام پیروزی بایدن در انتخابات سال گذشته بیش از هر نقطه‌ای دیگر ناراحت و نگران به روی کار آمدن دموکرات‌ها بود و حالا به نظر می‌رسد که مواضع دقیقاً بر خلاف

میل آن در حال رقم خوردن است. این کشور جغرافیایی است که باید آن را تنها نقطه اتصال قاره آسیا با اروپا دانست و همچنین باید آن را تنها عضو مسلمان ناتو (سازمان پیمان آتلانتیک شمالی) قلمداد کرد که برای ایالات متحده یک شریک مهم به حساب می‌آید. این کشور جایی نیست جز ترکیه. جغرافیایی که حالا بر سر انگشتان رجب طیب اردوغان می‌گردد و طی سه سال اخیر انواع و اقسام مشکلات اقتصادی، سیاسی و نظامی را به خود دیده است. ترکیه از زمان روی کار آمدن اردوغان و استقرار اودر «کاخ آکسرای» یک نوع سیاست خارجی تهاجمی را در دستور کار خود قرار داد که محصول آن به راحتی قابل لمس و مشاهده است. از مداخله و ورود غیرقانونی به سوریه گرفته تا حضور مستشاری و فروش تسلیحات مدرن به لیبی، تنها بخشی از پرونده‌های است که ترکیه در آن حضور دارد و باید در این راستا پرونده قریباغ و حضور نظامی ارتش این کشور در شمال عراق به بهانه تقابل با پ.ک.ک را به فهرست اقدامات اخیر آنکارا قرار داد. در فاز دیگر باید توجه داشت که ترکیه در شرق

اردوغان، پس از درخواست سفیران اروپایی و آمریکایی از آنکارا برای آزادی عثمان کاوالا، از وزارت خارجه ترکیه خواست تا هر چه سریعتر آنها را به عنوان «عناصر نامطلوب» معرفی و اخراج کند و این به معنای قطع ارتباط احتمالی آنکارا با نیمی از کشورهای مهم جهان از حیث نفوذ آنها در صنعت، اقتصاد و امنیت جهانی است

مدیرترانه بارها و بارها مزاحم منافع ملی یونان و قبرس شده است و اخیراً این مزاحمت‌ها به حدی افزایش پیدا کرد که ایالات متحده و فرانسه اقدام به نوسازی ساختار نظامی یونان علیه آنکارا کردند.

قیام علیه ۱۰ کشور!
یکه تازی اردوغان و ترکیه صرفاً در این پرونده‌ها خلاصه نمی‌شود بلکه اقدامات اخیر آنکارا قرار داد. در فاز دیگر او از کودتای نافرجام جولای ۲۰۱۶

میلادی تا به امروز نه تنها هزاران نفر را از ساختار اداری و سیاسی ترکیه اخراج کرد و نظام ریاستی را جایگزین نظام پارلمانی کرد، بلکه هر روز که می‌گذرد شاهد این هستیم که او یک سناریوی جدید را همسو با کودتای ۲۰۱۶ کلید می‌زند و در دستور کار می‌گذارد. ترکیه تا به امروز نتوانسته علیرغم رابطه خود با آمریکا افتتاح‌الله گولن، رهبر جریان گولن را از واشنگتن تحویل بگیرد و محاکمه کند و به همین دلیل روابط اردوغان با کاخ سفید هنوز در این یک مورد تیره و تار است. مسأله اینجاست که این پرونده به سرانجام نرسیده و حالا پرونده جدید با محوریت «عثمان کاوالا»، تاجر و فعال ترکیه‌ای متهم به دست داشتن در کودتای جولای ۲۰۱۶ توسط اردوغان مفتوح شده است. چندی پیش بسیاری از کشورهای اروپایی و در رأس آنها ایالات متحده از دولت ترکیه خواستند تا این تاجر ترک تبار را آزاد کند ولی این خواسته آنها نه تنها اجابت نشد، بلکه طی روزهای اخیر سفرای ۱۰ کشور اعم از ایالات متحده، آلمان، دانمارک، فنلاند، فرانسه، هلند، سوئد، کانادا، نروژ و نیوزیلند توسط وزارت خارجه ترکیه فراخوانده شدند و به آنها در مورد رفتارشان تذکر داده شد. متعاقباً دولت‌هایی که سفرایشان فرا خوانده شده بودند به این رفتار آنکارا اعتراض کردند، اما روز گذشته اتفاقی در ترکیه رخ داد که عملاً تمام معادلات هر ۱۰ کشور را به هم زد و نشان داد که اردوغان هنوز هم قابل پیش‌بینی نیست. بر اساس گزارش خبرگزاری آناتولی، روز گذشته (یکشنبه) رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه پس از درخواست سفیران اروپایی و آمریکایی از آنکارا برای آزادی عثمان کاوالا، از وزارت خارجه ترکیه خواست تا هر چه سریعتر آنها را به عنوان «عناصر نامطلوب» معرفی کند. این اقدام اردوغان به صورت واضح نشان می‌دهد که دولت ترکیه سفرای هر ۱۰ کشور مذکور را از کشورش اخراج خواهد کرد و این به معنای قطع ارتباط احتمالی آنکارا با نیمی از کشورهای

همزمان با دستور اردوغان برای اخراج سفرای ۱۰ کشور غربی، شش حزب مخالف او در ترکیه، بانگاه به انتخابات آتی، روی طرحی برای پایان دادن به ریاست جمهوری اردوغان و بازگشت به نظام پارلمانی کار می‌کنند تا بتوانند اوضاع را سروسامان دهند

مهم جهان از حیث نفوذ آنها در صنعت، اقتصاد و امنیت جهانی است. این اقدام البته واکنش‌های زیادی را به دنبال داشت. به عنوان مثال صبح روز گذشته (یکشنبه) وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد که منتظر است تا طرف ترکیه‌ای تصمیم آنکارا در اخراج سفیران ۱۰ کشور از جمله سفیر واشنگتن را روشن کند. این در حالی است که سوئد، نروژ و هلند اعلام کردند که هیچ‌گونه ابلاغیه رسمی از ترکیه در مورد اخراج سفیران خود از آنکارا دریافت نکرده‌اند. دولت آلمان نیز اعلام کرد که در حال انجام رایزنی‌های فشرده با ۹ کشور دیگر برای بحث در مورد تصمیم ترکیه برای اخراج سفیران خود است. رئیس پارلمان اروپا نیز گفت که تصمیم ترکیه برای تعیین ۱۰ سفیر به عنوان «عناصر نامطلوب» نشان دهنده تغییر استبدادی دولت ترکیه است. همزمان با این دستور اردوغان، شش حزب مخالف او در ترکیه، بانگاه به انتخابات آتی، روی طرحی برای پایان دادن به ریاست جمهوری اردوغان و بازگشت به نظام پارلمانی کار می‌کنند که گفته می‌شود این اقدام به نوعی پس از دستور اخیر وی برای اخراج سفرای ۱۰ کشور از ترکیه در دستور کار مخالفان داخلی رئیس‌جمهوری ترکیه قرار گرفته است. بر این اساس می‌توان گفت که اردوغان با هم دست به یک شلوغ کاری سیاسی زده است که به نظر می‌رسد بایدان راهشدار جدی به شرکای غربی آنکارا دانست.

جهان‌نما

توافق پوتین و بنت بر سر آزادی عمل ارتش اسرائیل در سوریه

روزنامه لبنانی الاخبار در گزارشی نوشت، سفر کوتاه نخست وزیر رژیم صهیونیستی به روسیه که به دیدار با ولادیمیر پوتین اختصاص داشت با یک سری مطالبات اسرائیل از مسکو همراه بود که نتایج این دیدار را می‌توان در تمدید مهلت تداوم حملات این رژیم به سوریه از سوی روسیه خلاصه کرد. این روزنامه نوشت، با توجه به تداوم محافظه کاری آمریکا در قبال پیشنهادهات اسرائیل درباره چگونگی مقابله با به اصطلاح تهدید ایران، تل‌آویو نیاز بیشتری به تأثیر گذاری بر مواضع طرف‌های مختلف بین‌المللی مرتبط با این پرونده جهت تأمین منافع خود دارد. در این زمینه، اولین سفر نفتالی بنت، نخست وزیر رژیم صهیونیستی به روسیه مورد خوانش قرار گرفته که نتایج آن نمی‌تواند از تمدید مهلت روسیه به اسرائیل برای ادامه تجاوزات خود در سوریه با روند و سطح فعلی فراتر برود.

طبق گزارش‌های منابع اسرائیلی، بنت به دنبال مذاکره با پوتین درباره تهدید ایران علیه اسرائیل به همراه طرح برخی خواسته‌ها از مسکو بوده، اما نتایج این مذاکرات هنوز روشن نشده و برآوردها درباره آن اندک است؛ اما اظهارات پوتین اشاره روشنی به وجود برخی اختلافات با طرف اسرائیلی و در مقابل توافق بر سر بسیاری از مسائل دوجانبه دارد که این موضوع سزاوار بررسی مفاهیم آن است. در ترجمه عملی این بندها سه مفهوم وجود دارد: اول تلاش برای جلب رویکرد روسیه که تا حد زیادی در رابطه با برنامه هسته‌ای ایران با این کشور یکسان است، زیرا مسکو در کنار تهران و در برابر رویکرد آمریکایی-غربی برای تسکین توافقی هسته‌ای ۲۰۱۵ تلاش می‌کند. روشن است که تل‌آویو به تغییر کلی موضع روسیه اهتمام می‌ورزد یا آن را وادار می‌کند تا جایی که ممکن است تغییر کند، حتی اگر تا حدی با موضع اسرائیل همسو شود؛ اما نتیجه‌ای که تل‌آویو قرار است در اینجا به دست آورد بسیار کم است یا حتی وجود ندارد. آنچه بنت و بیش از آن بنیامین نتانیاهو و بطور کلی دستگاه اسرائیلی نتوانستند با طرف آمریکایی کسب کنند، بدیهی است که دستیابی به آن با طرف روسی غیرممکن است، به ویژه در سایه اختلاف در رویکرد، نفوذ و همچنین انگیزه‌های دو طرف.

در مفهوم دوم، تلاش برای تقویت نفوذ و تأثیر گذاری در رویکرد تقریبی بی‌طرف روسیه (که اخیراً به اسرائیل نزدیکتر از ایران به نظر می‌رسد) در قبال نفوذ ایران در منطقه نشأت می‌گیرد، تا برتری هر چند نسبی برای اسرائیل در برابر تهران ایجاد کند. اگر چه این برتری مورد انتظار به صورت مادی نیست؛ اما اسرائیل به عقب نشینی ایالات متحده از رویکرد افراطی علیه جمهوری اسلامی توجه دارد.

تا اینجا، اوضاع همچنان یکسان است، به ویژه در خصوص توانایی اسرائیل برای مانور تهاجمی در عرصه سوریه که بنت آرزوی تثبیت و تقویت آن را دارد. ممکن است آخرین نکته، مهم‌ترین مسأله در این سفر باشد، به ویژه با توجه به سیگنال‌های اخیر روسیه درباره احتمال تغییر قواعد درگیری در سوریه و این بحث که آنچه قبلاً اسرائیل مجاز به انجام آن بود در آینده نزدیک اینطور باقی نخواهد ماند. از این رو، سومین مفهوم سفر بنت به روسیه -که مایل است ضرب الاجل این مانور را تمدید کند- مطرح می‌شود. این نتیجه‌ای است که با توجه به احتمال اتخاذ اقداماتی از سوی روسیه برای محدود کردن یا اجازه به ادامه حملات علیه سوریه باید پیگیری شود. اگر چه برآوردها نشان می‌دهند که اجازه داده می‌شود حملات به همان روند و سطح فعلی در این مرحله ادامه یابد. در همین راستا، درخواست اسرائیل نمود می‌یابد که در تل‌آویو مقرر شد طی دیدار بین بنت و پوتین مطرح شود. بطوریکه چند روز پیش در رسانه‌های عبری درباره آن صحبت شد که مسکو باید برای اخراج ایران از جنوب سوریه به ویژه جولان تلاش کند.